

MARTTI AIHA

Sýnilegur hluti eyjar og hin eyjan.

Er hluti eyjar undir vatnsborðinu eða er ey aðeins það sem sést. Getur maður inn dregið beinni línu en náttúran eða er vatnsborðið algjörlega lárétt; Hvers vegna er sniðflötur hlutanna út eins og hann er?

Eyríki Martti Aiha úr bambus er landslagsgrind sem ris frá strandlínu sem dregin er á vinnustofugólfíð. Drættir strandlínunnar ráða framhaldinu, þeir mynda frumdrög lokaverksins og því grundvallast vinnubrögð Martti Aiha meira á hugmyndum en á hefðbundinni aðferð við að gera skúlptúr: móta og höggva. Þar sem strandlínun er skurðpunktur láðs og lægar þá hefst skúlptúrin þegar undir gólfínu. Bambusmyndin hefur annan hugskotshelming, rötakerfi sem tekur við ytri hrifum, það leiðir hugann að myndlíkingu Klees um tréð og sköpunina. Landslagsformið lýsir á fráberan hátt sambandinu við hið ósýnilega; botnrammi grindarinnar er á vissan hátt sé staður þar sem hæðarlínan hverfur frá myndbreytingu sinni, og þegar eyjarskelin er mótuð þar upp af má segja fyrir um formið. Þar ræður það, auk hugmynda listamannsins, hve mikið má sveigja bambus án þess að brjóta hann. Það má líkja framkvæmdinni við að teikna, það þarf aðeins að gefa meiri gætur að þoli efnisins, í bókstaflegri merkingu, en þegar teiknað er.

Í nýjstu skúlptúrum sínum, gerðum á Spáni 1986, hefur Martti Aiha þróað áfram hugmyndina um strandlengjuna. Myndbreytingin, sígandi breyting hæðarlínunnar eða bambusgrindarinnar, er horfin. Rétt ofan við teiknaðan skrautskriftarflöt botnsins er sams konar upphenging en á milli gegnheilt tré.

Með því að sveigja bambusinn má gera nokkur tilbrigði um löyjudýrssköpulegið en gagnviðurinn "hegðar sér" meira eftir beinum línunum en bambusinn. Þýskur listgagnrýnandi segir að smíðin sem minnir á eik og vefurinn standi sem karlmannleg og kvenleg hugsun í listinni. Sé þetta rétt hefur Martti Aiha í þríviðri skrautskrift sinni skapað tvíkyrja skúlptúr, frumdrög og frjóvgun, teikningin er konan og karlmaðurinn efníð.

Silja Rantanen

KARI CAVÉN

Kari Cavén gerir verk sín úr mörgum hlutum. Eyðurnar milli hlutanna tengjast að vissu leyti lífrétt sjálfri byggingunni. Eyðan, grunnurinn að baki listaverksins, veggur eða gólf, kemur sem endstæða við "fullt" og uppbyggt rými og vekur tilfinningu um dýpt. Bakgrunnurinn verður að nokkurs konar "ólit" og formlausum fleti.

Myndir Kari Cavéns úr notuðu smíðatímri, svo sem gömlum fjöllum og dyrum, eru blanda af "fátækari list" (arte povera) og fagurfræðistefnu konstruktivismans. Svo léttilega leitar form að gagnformi sínu eins og í leik hugsunarinnar. Flatarmálsform listaverkanna fela í sér tilvísanir sem listamaðurinn notar hnyttilega í orðaleikum með nöfn verkanna. Rétt eins og Kari Cavén grípur upp efní listaverka sinna grípur hann upp nöfn þeirra úr ýmsum áttum í næsta nágrenni sínu, eitthvað sem hann hefur séð eða heyrt, eitthvað sem virðist tilviljunarkennt en er samt svo úthugsað. Á sama hátt blekkir Kari Cavén áhorfandann, sem dælist

að jafnvæginu og skerpunni í þaulhugsuðum og faguðum formum þeim sem virðast runnin upp af einskærri tilviljun.

Kari Cavén er lærður listmálari en skref af skrefi hefur hann horfið frá því að mála yfir í það að kanna eiginleika efnisins. Frá því að mála í flatarmynd bókstafanna sneri hann sér að öðrum efnum en hélt þó fast við ferkantaðan bakgrunn. Smám saman braut hann niður álagform rétthyrnings og hrings en tók upp frjálsari myndbyggingu sem breiðist út um vegg og gólf. Í list sinni eys Kari Cavén af brunni frelsis og innblásturs með léttum, glettnum en jafnframt faguðum tókum.

Lilja Lindgren

RADOSLAW GRUTA

Í dag reisir Radoslaw Gryta himnastiga. Skúlptúrar hans hafa mikið breyst á síðustu árum, jafnt að formi sem inntaki. Sumt helst þó óbreytt; drangaútlitið á skúlptúrnum, þeir eru greinilega högnir úr einu stykki og þurfa ekki að styðjast hver við annan. Í stað fyrri steinstöpla með karlmannlega ágangni eru komnar litabær trétröppur með mærgreða epíska fyllingu og viðáttu í forminu. Traust klassísk skólun gerir að Radoslaw Gryta metur hefðina mikils þótt hann virðist stundum hlæja að henni. Grunnform verkanna vinnur hann fyrst í litlum leirmyndum sem minna á

töflmenn en lokaform er ekki fagað fram fyrr en í verkinu í fullri stærð og þá með mikilli vinnu. Listamaðurinn ber mikla virðingu fyrir efni sínu - hann smíðar úr tré, hann heggur í stein - þó að viðurinn sé ekki atriði sem slíkur í nýju lituðu trémyndunum. Helti steinmyndanna skiptu áður engu máli, þær myndir byggðust fyrst og fremst á formunum, en nú notar listamaðurinn nöfn listaverkanna til þess að draga betur fram merkingu þeirra. "Minningar frá Varsjá" leiða hugann að miðaldasvip gamla miðbæjarins þar sem tröppugæflar risu af háum og mjóum húshliðum, bláum að lit. "Flaggskip lífs míns" er skop listamannsins að slafneskum veikleika sínum: að sýna tilfinningasemi og langa til þess að skapa "minnisvarða".

Lilja Lindgren.

JUSSI KIVI

Myndir af hugmyndum; af aðstæðum og myndir sem eru hugsanlegar, sem geta komið yfir hvern sem er, á bló og í sjónvarpi.

"Það sem getur gerst það gerist".
(Lögmál Murphys).

Jussi Kivi

LEENA LUOSTARINEN

"Einu sinni voru tveir góðir málarar. Annar var mjög góður, en ég man nú ekki lengur hver hann var, refur, fugl eða fiskur. Það var líka svartur tígur sem allir vissu að var bestur málarar. Morgun einn var komin stór mynd á vegg nokkurn (eða hvar hún nú var). Á myndinni voru öll dýr skógarins. En það vantaði áritun listamannsins. Næst besti málarinn hrópaði strax glaður: 'Frábær mynd, ég veit hver gerði hana. Þetta er verk svarta tígursins.' Hin dýrin spurðu hvernig hann vissi það. Þau vílðu sönnun. Í horninu efst til hægri var eyða í mynd svarta tígursins. Næst besti málarinn benti á hana og sagði 'Þarna hefið þið sönnunina.'"

Leena Luostarinen

(Viðtal Marí Rantanen við Leenu Luostarinen í listtímaritinu TAIDE 6/84)

MARIKA MÄKELÄ

Jesús notaði vatnflötinn. Hann gekk á vatninu, annar sem getur það er vatnsflóin sem getur lifað á mörkum lofti og lögur.

Það er til slíkt svið, nokkurs konar einskisland eða eukarými. Þegar ég tala um málverk þá set ég þau í þetta eukarými sem er á mörkunum.

Þar gengur Jesús helgisögunnar - þar gengur hugarveran sem enginn getur fundið. Enginn annar getur gengið þar, því fyrir öðrum er þetta svið ekki til. Í öllum verkum mínum er vatn eða snerting við vatn. Vatn hefur mörg hlutverk. Það táknað spegil,

en getur síðan verið vatn og skrumskæling rounveruleikans og sviðið sem ekki er til. Ég hef líka gaman af kjánaskap í verkinu, af glettni og yfirborðsmennsku, af því að þetta hefur allt jákvætt gildi fyrir mig. Það tekur mig langan tíma að mála. Ég hef komist upp á að mála þannig að engin litlög hverfa. Þau geggjast alltaf fram einhvers staðar. Ég veit alltaf frá hvaða tíma og tímabili hvert lag er. Efsta lagið geymir öll hin en þegar ég fer til baka sé ég út úr málverkinu þær uppljóstranir sem leynt þar. Það eru allt atburðir sem skapa sterka nærveru myndarinnar. Hér er myndin og enginn fær gert við því.

Marika Mäkelä

(Viðtal Jarmo Mäkelä við Mariku Mäkelä í TAIDE 3/85)

PEKKA NEVALAINEN

Kæri áhorfandi.

Óttastu ekki regluna og symmetriuna í verkum mínum. Það er ekki ætlun mín að syngja lof og dýrd lögum og reglu eða einhverju alræðisskipulagi heimsins. Ég hef í ringulreið og ábyrgðarleysi tímans reynt að sýna hvernig allt tengist öllu og hefur áhrif á allt; að við eigum sameiginlegan heim þar sem hver og einn á sinn stað og við getum náð samhljómi og jafnvægi með samvinnu. Ég bið ekki um lög og reglu heldur um innsýn og ábyrgð.

Pekka Nevalainen.

MARI RANTANEN

Málverk er tilfinning og skynsemi í hlutfalli við lit og form.

Mari Rantanen

RISTO SUOMI

Risto Suomi er þekktur fyrir að túlka tilfinningar venjulegs fólks. Hann skopast góðlétlega að norrænni tilfinningasemi og draumlyndi. Verk hans fjalla um draumamannsins, vonir og einsemi. Áður fékkst hann í verkum sínum við hugtök sem eiga heima í því myndmáli verslunarhyggju og útjaskaðra dægurlaga sem hljómar allt í kringum okkur en samtímis notaði hann vísitandi tilvísanir til finnsks sýmbólisma og listar eldamótóóranna; til meistaraverka svokallaðrar "gullaldrar". Jafnvel í nýrri verkum sínum leyfir Risto Suomi sér þann mun að halda sig innan marka "smekkvísinnar". Þannig aftar hann sér mikið forða mynda sem hann vinnur úr hluta og tákn sem hann tengir saman og gefur þannig nýja merkingu. Í því ljóta og lögkúrulega leitar hann að mannlega þættinum sem getur túlkað tilfinningar og heimsmynd nútímamannsins. Auk myndtáknanna tengir Risto Suomi saman í verkum sínum frjálst og kunnáttusamlega skylda tækni; teikningu, grafík, málverk og ljósmyndun. Þannig kemur einnig vel tækninnar í ýmsum samböndum boðskap til áhorfandans.

Í nýjstu verkum sínum hefur Risto Suomi orðið

stilltari og fjallar um alvarlegri mál. Nú er hljóðnuð tilbrigðaliti laglína dægurlagsins og vængjasiáttur eldamótanna heyrast ekki lengur. Skarpskyggn og ihugull athugandi hefur beint sjónum sínum inn á við til þess að rannsaka eigin tilfinningar og lífsræynslu. Þegar listamaðurinn vill gera grein fyrir hugsunum sínum verður hann þó ekki allt of hátíðlegur heldur getur hann hlegið að sjálfum sér þegar svo býður við að horfa.

Liisa Lindgren

RAILI TANG

"Að mála er eins og að reena banka; annaðhvort fær maður 20 milljónir eða 20 ára fangelsi fyrir það," segir Christian Boltanski. Það þarf að taka áhættu, að dæmba sér í það óþekktu, að hætta á stökkið sem getur endað með vel heppnuðu málverki - eða engu.

Ég minnst orða Boltanskis þegar ég skoða málverk eftir Ralli Tang. Fyrir hana táknar byrjun á nýju málverki ferð beint inn í óvissuna, inn á þær lendur þar sem fyrirætlunin er eini leiðarvísirinn. Ralli Tang byrjar oft verk sitt út frá lit sem tengist hugmynd, ákveðinni tilfinningu eða lífsræynslu. Litinn getur hún fundið í birtu landslagsins eða á hrörlegum húsvegg. Stundum finnur hún hann jafnvel í vinnustofunni, í leifum af gleymdri litablöndu á botni málningardósar.

Með þetta sem upphaf heldur hún áfram og treystir svo að segja einvörðungu á hugboð sitt. Hún hlustar líka á tillögur málverksins, kröfur og tælandi hljóðskraf, en lætur það ekki ráða. Því að þá tapast

allar áttir.

Pungamiðjan í málverkum Raill Tang er þessi samræðuháttur í verkinu sem sést af því sem kalla meetti settlög málverksins. Litalögin segja ekki aðeins frá því hvernig málverkið varð til heldur má einnig rekja þar hvernig listamaðurinn fann lausnina. Þykk litalögin og áherslan á hið tvívíða segja einnig sína sögu um myndhugsun Raill Tang. Rætur þeirrar hugsunar gætu verið annars vegar í meistaraverkum fransks informálisma og hins vegar í formalisma ameríska litamálverksins. En listakonan markar sérstöðu sína gagnvart þessum stefnum einkum þannig að hún vill halda eins mörgum dýrum opnum og hægt er samtímis; hún vill varðveita og sýna á lokastigi málverksins þetta spennuþrungna rými óvissunnar sem gerir myndir hennar svo einstakar.

Timo Valjakka

("Málari spennuþrunginnar óvissu" í listtímaritinu TAIDE 5/85)

TIMO VALJAKKA

Ég tala heldur um eitthvað annað en eigin verk. Það er vegna þess að ég vil forðast að þau komist í snertingu við orð. Ég leita hreinleikans fyrst og fremst í þeim skilningi að ég vil forðast tilvísanir, sem auðvitað er ógerningur. Jafnframt vil ég að verk mín séu óhrein, laus við hugmyndir hreinstefnu; viðleitni hreinstefnuhugmynda er ekki alltaf jafn hrein. Í reynd vil ég setja verk mín í

fullkomið skilgreiningarleysi, losa þau undan öllum kerfum sem stjórna athugun og binda hana. Með þeim aðferðum sem ég nota reyni ég að ná því að hrein sjón sé hugsanleg, að afmarka nákvæmlega hvíta blettinn í miðri Afríku. Hann er ennþá til sem möguleiki í listinni.

Timo Valjakka

HENRY WUORILA-STENBERG

"Ég geri mynd af stundinni, hinn dularfullu, einstöku stund. Ég vel litina eftir hugarástandi. Stundum finnst mér, að vilji ég læra eitthvað þá verði ég að rífa allt sundur, losa mig úr böndum og byrja allt að nýju."

Henry Wuorila-Stenberg

NÖFN MYNDA:

MARTTI AIHA

1. Leyndardómar eyr ikisins
1983, tré, bambus og akryl, 100 x 260 x 146
2. Draumar I
1984, bundinn bambus og akryl, 145 x 105
3. Eyjan
1984, bundinn bambus og akryl, 145 x 105

KARI CAYÉN

4. Úturbora
1986, tré og koper, 210 x 85/180 x 30
5. Línudeila
1986, tré, 150 x 350
6. Yextarmörk
1986, járn og tré, 250 x 35 x 60

RADOSLAW GRZYTA

7. Flaggskip lífs míns
1985, tré, 196 x 254
8. Mínníngar frá Varsjá
1985, tré, 245 x 93
9. Himnastíginn
1985, tré, 210 x 86

JUSSI KIVI

10. Alþjóðleg niðsnasaga, IV kafli
1984, litmynd, 12 x 18
11. Endurkoma skrimslenna
1985, litmynd, 12 x 18
12. Heittuleg sendiför
1985, litmynd, 9 x 13
13. Theme from an Imaginary Western
1986, litmynd, 10 x 15
14. Ný pláneta
1986, litmynd, 10 x 15
15. -
34. Litmyndir
1985-86, 9 x 13, 10 x 15, 12 x 18

LEENA LUOSTARINEN

35. Dreki
1984-85, olía, 195 x 350
36. Yggur
1984, olía, 195 x 350
37. Tunglskin
1985, olía, 195 x 350

MARIKA MÄKELÄ

38. Inn i kóboltbláa nótt
1985, ýmis efni, 170 x 320
39. Yatnshringur
1985, ýmis efni, 165 x 145
40. Fiskur og skuggi
1985, ýmis efni, 165 x 145

PEKKA NEVALAINEN

41. Úr Mandala-röðinni
1980-, innrétting

MARI RANTANEN

42. Round and round
1985, akryl, 160 x 260
43. Black Sunday
1985, akryl, 165 x 260
44. Ring of fire
1985, akryl, 195 x 160
45. Sinarcodes II
1985, akryl, 190 x 160
46. Magenta mowing
1985, akryl, 165 x 260

RISTO SUOMI

51. Genesis
1986, akryl á ljósmynd, 57 x 77
52. Dreamin'
1986, akryl á ljósmynd, 57 x 77
53. Mínagrípur
1985, akryl á ljósmynd, 50 x 65
54. St. Denis Blues I
1986, akryl á ljósmynd, 50 x 65
55. St. Denis Blues II
1986, akryl á ljósmynd, 50 x 65
56. Pont Marie
1986, akryl á ljósmynd, 50 x 65

RAILI TANG

57. Málverk
1986, akryl, 300 x 100
58. Málverk
1986, akryl, 300 x 100
59. Málverk
1986, akryl, 300 x 100
60. Málverk
1986, akryl, 300 x 100

MEN TIMO VALJAKKA

- 61. Garden Picture, England 1985
1985, litmynd, 30 x 40
- 62. Garden Picture, England 1985
1985, litmynd, 30 x 40
- 63. Garden Picture, England 1985
1985, litmynd, 30 x 40
- 64. Garden Picture, England 1985
1985, litmynd, 30 x 40
- 65. Garden Picture, England 1985
1985, litmynd, 30 x 40

HENRY WUORILA-STENBERG

- 66. -
- 83. Mälverk
1986, oia á panel

AINA MÄLVA

- 61. Garden Picture, England 1985
1985, litmynd, 30 x 40
- 62. Garden Picture, England 1985
1985, litmynd, 30 x 40
- 63. Garden Picture, England 1985
1985, litmynd, 30 x 40
- 64. Garden Picture, England 1985
1985, litmynd, 30 x 40
- 65. Garden Picture, England 1985
1985, litmynd, 30 x 40
- 66. -
- 67. Mälverk
1986, oia á panel
- 68. Mälverk
1986, oia á panel
- 69. Mälverk
1986, oia á panel
- 70. Mälverk
1986, oia á panel
- 71. Mälverk
1986, oia á panel
- 72. Mälverk
1986, oia á panel
- 73. Mälverk
1986, oia á panel
- 74. Mälverk
1986, oia á panel
- 75. Mälverk
1986, oia á panel
- 76. Mälverk
1986, oia á panel
- 77. Mälverk
1986, oia á panel
- 78. Mälverk
1986, oia á panel
- 79. Mälverk
1986, oia á panel
- 80. Mälverk
1986, oia á panel

TITTEL: KAUPMÆLI

- 61. Gordon Picture, England 1985
1985, Witeynd, 30 x 40
- 62. Gordon Picture, England 1985
1985, Witeynd, 30 x 40
- 63. Gordon Picture, England 1985
1985, Witeynd, 30 x 40
- 64. Gordon Picture, England 1985
1985, Witeynd, 30 x 40
- 65. Gordon Picture, England 1985
1985, Witeynd, 30 x 40

12 einstaklingar frá Finnlandi

HENRY WUORILA-STENELINT

Sýning á Kjarvalsstöðum 15. - 30. nóvember

1985, Witeynd